

Lederintro

Dette er et elektronisk eksemplar af Lederintro.

Brug det i planlægning og til at kopiere fra, men hvis du eller andre har brug for en trykt udgave, er det billigste og mest miljøvenlige at købe et indbundet eksemplar i Spejder Sport.

God fornøjelse!

Arbejdsstofudvalget

DET DANSKE SPEJDERKORPS

Leder intro

Blå spejder

Velkommen

Tillykke med dit nye job som spejderleder i Det Danske Spejderkorps. Måske virker det hele lidt overvældende lige nu, men forhåbentlig kan denne bog hjælpe dig til en god start på mange spændende år som leder.

Det er frivilligt arbejde, men jo mere man deltager og jo længere man er med, jo sjovere bliver det. Du kommer til at give meget af dig selv, blandt andet som forbillede for børnene, men til gengæld får du også en masse igen. De sene aftentimer man bruger på at planlægge en tur, bliver hurtigt glemt i samværet med gruppens begejstrede spejdere og ledere.

Som leder i Det Danske Spejderkorps er man en del af et stort fællesskab. Både i gruppen, i korpset og på hele kloden. Flytter du til en ny by, er en spejdergruppe et godt sted at finde nye venner.

God fornøjelse.

Vi ses på et divisionsarrangement,
på kursus eller Blå Sommer.

Indhold

Lederstart

Historien om spejderbevægelsen, Det Danske Spejderkorps, de øvrige korps og verdenssamfundet	7
Opbygningen af Det Danske Spejderkorps	9
Ledererklæringen	10
Vores uniform	10
Børns udvikling	11
Lederteam - Udrette/udvikle/udskeje	17
Gruppens særpræg og traditioner	17

Spejderidéen

Spejderprincipperne	19
Spejderloven	19
Spejdermetoden	20

Praktisk kunnen

Mødeplanlægning	25
Idégenerering	27
Mødeformer	30
Turplanlægning	31
At motivere	33
At evaluere	34
Arbejdsstof	36
Kontakt til forældrene	37

Udvikling

Hvordan kommer jeg videre i mit forløb?	39
Ledersamtalen	41
Kompetencer	44

Lederstart

Som ny leder er det rart at vide noget om den historie du nu bliver del af. Første del af dette kapitel fortæller Det Danske Spejderkorps' historie og hvordan vi hænger sammen med alle andre spejdere i verden.

Den anden del handler om spejderne i gruppen, om de andre ledere, og hvordan du kan hente hjælp og vejledning her. Vi giver dig også et indblik i hvad spejderne kan klare i de forskellige aldersgrupper.

Det vil gøre det lettere for dig at planlægge succesrige aktiviteter.

Historien om spejderbevægelsen, Det Danske Spejderkorps, de øvrige korps og verdenssamfundet

Spejderbevægelsen blev grundlagt i 1907 af Lord Robert Baden-Powell (kaldet BP). Under sit arbejde i Afrika havde han set drenge og unge mænd løse lettere militæropgaver. Han opdagede at børn og unge kan klare meget mere end de voksne tror. Ved at vise drengene tillid og gradvist give dem mere udfordrende opgaver opdagede han at de blev i stand til at påtage sig et ansvar.

BP besluttede sig for at prøve sine idéer fra hæren af på de unge mænd i England. Resultatet blev den første spejderlejr på Brownsea Island i 1907, hvor drengene arbejdede i patruljer med en lidt ældre patruljeleder.

BP fandt ud af at børn lærer bedst ved at prøve sig frem i stedet for at få lange instruktioner. Begrebet *learning by doing* var opfundet og er stadig en vigtig del af spejdermetoden. Rygtet om lejren spredtes hurtigt i hele England, og spejderbevægelsen tog fart da BP udgav bogen "Scouting for Boys" i 1908. I Danmark startede den første drengepatrolje i 1909 og den første pigepatrolje året efter. I 1973 blev de gule drengespejdere og de blå pigespejdere slået sammen til ét korps – Det Danske Spejderkorps. Men sådan er det langtfra gået i alle lande. Spejderbevægelsen

tilpasser sig hvert enkelt land og udvikler sig i takt med det. Så spejderarbejdet og spejderlejre ser meget forskellige ud i fx Korea, USA, Botswana eller Sverige.

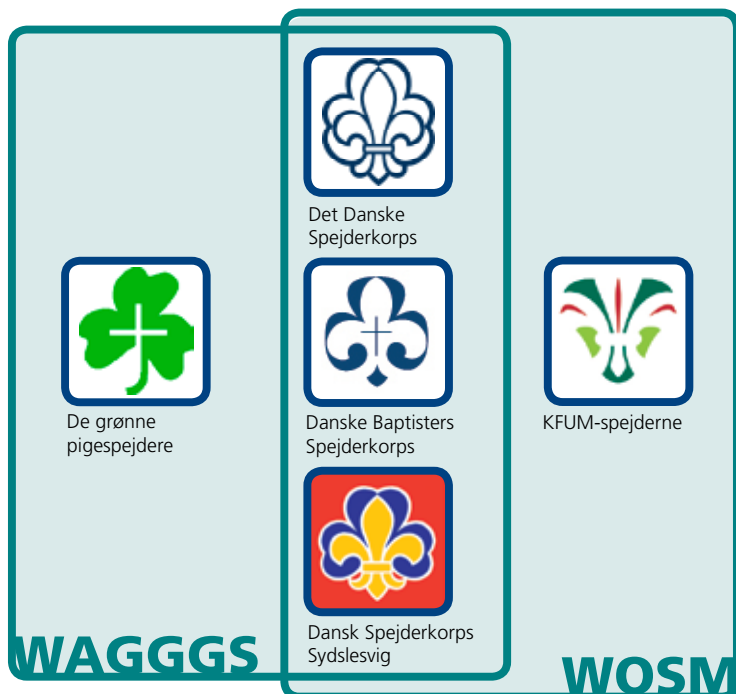
Alt spejderarbejde i hele verden bygger dog på samme kerne: Videreudviklingen af BP's idéer fra 1907. Alle internationale spejderorganisationer arbejder for at unge mennesker kan udfolde deres fysiske, intellektuelle, sociale og åndelige muligheder og blive ansvarlige medlemmer af samfundet.

De spejderkorps der vil anerkendes internationalt, skal desuden opfylde en række krav:

- Medlemskab skal være frivilligt.
- Spejderlov og -løfte skal være fundament.
- De skal bygge på Baden-Powells grundlæggende idéer.
- De skal være åbne for alle uanset race, religion og etnisk oprindelse.
- De skal være landsdækkende.
- De må ikke være partipolitiske.

Det Danske Spejderkorps opfylder alle disse krav, og er anerkendt af de to verdensspejderorganisationer, WAGGGS (World Association of Girl Guides and Girl Scouts) og WOSM (World Organization of the Scout Movement). Alle DDS' piger og kvinder er optaget i WAGGGS, mens drenge og mænd er optaget i WOSM.

Opbygningen af Det Danske Spejderkorps

Som ny leder bliver du del af en spejdergruppe. Det Danske Spejderkorps består af ca. 465 grupper samlet i 37 divisioner (august 2007), der tilsammen udgør hele korpset.

Divisionerne er en ramme for gruppernes samarbejde fx om arrangementer for spejderne i området og træning for lederne.

Divisionen har en ledelse med ansvar for at støtte og styrke grupperne.

En gang om året i september sender hver gruppe og hver division to repræsentanter til korpssrådsmøde, DDS' generalforsamling. Her vedtager man nye love og hvert tredje år vælges en ny korpsledelse.

Den repræsenterer korpset udadtil og lægger linjen for korpsets større aktiviteter som korpsslejre, ledertræning, samarbejde med andre korps, økonomi m.m. Korpsledelsen består ligesom andre ledere af frivillige spejdere.

Det Danske Spejderkorps har et korpsskontor med en række ansatte. De støtter det frivillige arbejde med administrative og udviklingsmæssige opgaver.

Ledererklæringen

Når du starter som leder, skal du udfylde og underskrive en ledererklæring, der samtidig fungerer som din indmeldelse i Det Danske Spejderkorps. Som medlem er du sikker på at få al relevant post fra korpset og divisionen.

Med din underskrift bekræfter du at du vil følge korpsets formål og arbejdsgrundlag som leder. Desuden giver du tilladelse til at korpsets generalsekretær under tavshedspligt kan indhente oplysninger hos Rigspolitiet, den såkaldte lovpligtige børneattest. Rigspolitiet videregiver udelukkende oplysninger om personer, der er fundet skyldige i overtrædelser af Straffeloven vedrørende seksuelt misbrug af børn under 15 år. Er der registreret noget vil en afvisning under fortrolighed blive sendt til din bestyrelsesformand.

Når du underskriver ledererklæringer, giver du samtidig tilsagn om at påbegynde Det Danske Spejderkorps' grunduddannelse for ledere inden for to år. Det kan du gøre ved at deltage i korpsets kurser.

Grunduddannelsen består af:

- Ledersamtalen (se side 41).
- Jobtræning.
- Modulforløb.
- Uddannelsesmarked.

Som leder er du med til at sikre at arbejde i din gren og i gruppen fungerer fornuftigt. Det forventes at du tager ansvar i fællesskab med gruppens øvrige ledere.

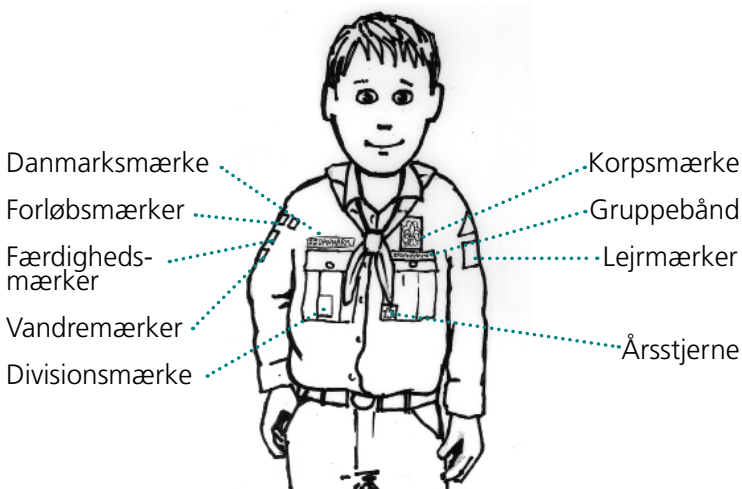
Vores uniform

Spejdere færdes ofte ude og det er vigtigt at være klædt praktisk på, men vi vil også gerne sende nogle signaler med vores uniform.

Uniformen signalerer at vi er en del af et fællesskab med spejdere i hele verden. Uniformen mindsker også betydningen af at gå i den rette mode og udjævner på den måde sociale forskelle.

Den blå skjorte og gruppens tørklæde er basisuniform og kan købes i Spejder Sport. Derudover kan du bruge t-shirts, fleecetrøjer og andet med korpsets logo som uniformering. Hovedbeklædning er valgfrit – Spejder Sport forhandler både den

traditionelle spejderhat, en kasket og et DDS-hovedtørklæde. Det vigtigste er at være klædt på efter vejret, men du skal altid have tørklædet om halsen.

TIP

Spejderne og du selv kan få 10% rabat i Spejder Sport. spejdersport.dk

Børns udvikling

Som ny spejderleder møder du mange udfordringer: Måske bliver du leder for en aldersgruppe som du ikke kender noget til på forhånd. Børn er forskellige og de udvikler sig forskelligt. Drengene og pigerne udvikler sig forskelligt. Det spiller også ind hvem deres forældre er, og hvor de bor. Derfor bestemmer gruppen selv hvordan den vil inddele spejderne og hvordan opgaverne i øvrigt skal fordeles mellem ledere og bestyrelse.

Der er dog nogle store fællestræk for de forskellige aldersgrene. Her kommer en kort introduktion til de aldersgrene som spejderne har været inddelt i de fleste steder hidtil. Så ved du hvad du skal være opmærksom på når du lægger program. Men husk at rette programmet til hver gang der kommer nye spejdere.

6-8 år:

Det er i denne alder at de fleste medlemmer starter, og børnene skal lære en hel ny verden at kende. De lærer igennem en blanding af leg og læring. De yngste spejdere er nysgerrige og vil meget gerne være med. At gentage en aktivitet er en fordel fordi det giver tryghed og succes. De yngste spejdere arbejder ikke så meget i patruljer, men man kan give dem et indblik i patruljeformen ved at lade dem arbejde i patruljer ind imellem.

Nøgleord

- De bruger fantasi.
- De er meget lederstyrede.
- De elsker gentagelser og lærer gennem gentagelserne.
- Som leder skal du sikre at målet nås for at det opleves som succes.
- De lærer ved at lege.
- Patruljen er en tryghedsramme, men ledes af de voksne.
- Tæt voksenkontakt er vigtig.
- Naturen bruges til at lege i og udforske.
- Lederne er rollemodeller.
- De er i stand til at vælge indenfor fastsatte rammer.
- tager udgangspunkt i sig selv

8-10 år:

På dette alderstrin er spejderne stadig meget glade for at lege, og så meget som muligt skal leges ind. De er endnu ikke gode til lange, stillesiddende aktiviteter.

De otte- til tiårige elsker fantasirammer og lever sig meget nemt ind i historierne. De fleste af aktiviteterne er lederstyrede, men spejderne kan godt begynde at idégenerere (se side 27) og planlægge et enkelt møde nu og da – med din hjælp.

Nøgleord

- De bruger fantasi.
- De er klar til at opleve noget nyt.
- De har brug for action og bevægelse.
- De kræver meget vokseninvolvering, men vil også have indflydelse.
- De begynder så småt at kunne reflektere.
- De er motiverede.

- De kan vælge metode efter beskrevne rammer og mål.
- De lærer ved hjælp og vejledning fra lederen.
- Patruljen er en tryghedsramme. PL og PA kan få små opgaver.
- De forundres og betages af naturen.
- De kan lave aftaler om værdier (fx at være en god kammerat).
- De interesserer sig for nærmiljøet.

10-12 år:

Her kan du begynde at give spejderne mere ansvar. De kan være med til at planlægge en lille del af mødet selv. Lederen er den styrende i den øvrige planlægning, men spejderne kan samarbejde om på forhånd definerede opgaver. Der kan være meget stor spredning på pigers og drenges udvikling i denne aldersgruppe. Pigerne er ofte mere modne end drengene, og det kan have indflydelse på hvilke aktiviteter de foretrækker.

Nøgleord

- Fantasierammer skal være gennemførte.
- De vil gerne have oplevelser alene i patruljen.
- De har brug for mindre vokseninvolvering end tidligere.
- De prøver sig frem for at finde den bedste løsning.
- De kan evaluere.
- De gennemfører aktiviteter med råd og vejledning fra ledere.
- De arbejder selvstændigt i patruljen med vejledning fra voksne ledere.
- Lejrsport er et vigtigt område.
- De er bevidste om værdier, traditioner og ceremonier.
- De kan håndtere tiltagende indflydelse og ansvar.

12-16 år:

Hos de store spejdere begynder resultatet af deres mange år som spejdere at vise sig. Spejderne udnytter patruljesystemet til fulde. De er selvstændige og arbejder mere alene. Lederen er vejleder og bestemmer rammerne, men ikke indholdet. Spejderne arbejder i patruljer som styres af de ældste. De holder møder og tager på ture alene. Ind imellem bliver der holdt tropsmøder for alle patruljer, hvor den voksne leder styrer mødet. Som leder er din vigtigste rolle at vejlede, støtte og opmuntre spejderne, så de kan klare sig selv.

Nøgleord

- De bør have udfordringer i oplevelserne.
- Vennerne betyder meget.
- De skal have plads til refleksion og evaluering.
- Lederen er vejleder.
- De kan selv lave mål, udføre og evaluere.
- Patruljen bør arbejde selvstændigt.
- Patruljen kan selv tage på weekendtur.
- Patruljen skaber tryghed, stabilitet og fællesskab.
- Naturen danner ramme for aktiviteterne.
- Værdierne bør indgå i patruljens mål.

16-23 år:

De unge og næsten voksne adskiller sig fra de yngre spejdere ved at de vælger en leder fra deres midte. I deres egen afdeling kan spejderne udleve deres vildeste drømme om at lave rigtig storpionering eller nytænke spejderarbejdet helt efter deres interesser. Seniorerne arbejder i klaner eller sjak, der svarer til patruljerne i de andre grene. Det er op til den enkelt klan hvordan de er organiseret og hvad deres møder består af. Mange klaner har eget klanlokale i hytten – det ser ofte lidt anderledes ud end resten af hytten fordi de ønsker at sætte deres præg på det.

Nøgleord

- De skal have grænseoverskridende oplevelser.
- De laver projektarbejde.
- De arbejder sjakvis.
- De har mulighed for globale oplevelser.
- De definerer egne værdier.
- De håndterer frihed og ansvarlighed.

	6-8	8-10	11-13	14-15	16-24
Grovmotorik	Har nogenlunde styr på sin grovmotorik, men har ikke udviklet hånd- / øjekoordineringen. Har meget uro i kroppen	Har fået bedre styr på sin grovmotorik, men kan stadig have problemer med koordinere hånd og øje	Ingen problemer, muskelmassen er ved at være bygget færdig	Er begyndt at vokse hurtigt, og kan derfor have svært ved rent fysisk at klare ting som de egentlig gerne vil	Ingen problemer
Finmotorik	Kan have svært ved at tegne lige og holde ordentlig på fx en saks	Finmotorikken er forbedret, men mange kan stadig have svært ved at lave små fine klip med en saks eller tegne efter en linie	Ingen problemer hos de fleste	Ingen problemer	Ingen problemer
Følelsesmæssig karakteristik	Har svært ved at acceptere at tabe, eller at skjule at man bliver ked af det. Er meget egocentreret og vil gerne have opmærksomhed. Har desuden behov for at være tryk ved situationer	Har det bedst i små grupper, hvor der ikke er for mange om opmærksomheden	Kan arbejde i små grupper og give plads til alle	Er teenager og kan derfor have et svingende humør	Er blevet selvstændig og kan tage ansvar
Intellektuelt	Har et begrænset ordforråd. Kan tage imod korte kollektive beskeder, men vil have besvær med at huske at gengive det. Kan ikke tænke abstrakt og tænker derfor meget konkret. Kan læse og skrive sit navn	Kan begynde at læse og forstå nemme sætninger. Kan tage imod kort kollektiv besked, men hele beskeden når måske ikke frem til forældrene. Kan ikke tænke særlig abstrakt, så info skal være konkret	Kan læse og skrive. Er begyndt at kunne tænke abstrakt. Kan tage imod en kollektiv besked, og give denne videre	Ingen problemer	Ingen problemer

Lederteam - Udrette/udvikle/udskeje

Ledelsen i gruppen er et team. Men for at teamet kan fungere, er det vigtigt at I ikke nøjes med at planlægge og rapportere fra de forskellige grene. I skal udrette noget sammen. Som ledere behøver I udvikling for at holde engagementet ved lige. Det er vigtigt at I har det sjovt sammen, og skejer ud sammen en gang imellem! Hvis de tre elementer – udrette, udvikle og udskeje – er indarbejdet i lederteamet, føler lederne sig godt tilpas og kan hente inspiration og motivation hos hinanden. I udstråler også at gruppen er et godt sted at være leder, og det tiltrækker flere ledere.

Gruppens særpræg og traditioner

Alle grupper har deres egne traditioner som giver dem identitet og skiller dem ud fra de andre grupper. Nogle grupper har indianernavn og holder alle deres møder som indianere. Andre har taget navn efter vikinger, riddere eller historiske personer.

Mange grupper har traditioner i forbindelse med begivenheder som:

- Tænkedag – 22. februar er både BP's og Olave BP's fødselsdag, hvor spejdere verden over tænker på hinanden og samler penge ind til spejderarbejde i andre lande.
- Skt. Georgsdag – 23. april er den dag, hvor spejderne aflægger spejderløftet.
- Sommerlejr.
- Oprykning (typisk august-september).
- Spejder for en dag – åbent hus.
- Spejderhjælpen (september).
- Høstmarked.
- Juletur.
- Lokale eller landsdækkende løb.

De fleste grupper har traditioner i forbindelse med Tænkedag og Skt. Georgsdag. Men der kan være meget store variationer fra gruppe til gruppe, ligesom nogle grupper ikke har traditioner på disse dage. Traditioner kan dels styrke sammenholdet og dels give nogle faste pejlemærker i årsplanlægningen.

Andre traditioner kan være den årlige forårstur, oprykningstur eller juletur. Indholdet er ofte bygget over den samme skabelon. Nogle grupper tager altid det samme sted hen, og der er ting som natløb, bestemte madretter eller ritualer spejderne bare må igennem for at turen bliver perfekt.

Spejderidéen

Spejderarbejdets mål er at gøre børn og unge til vågne, selvstændige mennesker der tager ansvar i det danske samfund og ude i verden. Spejderarbejdet i Det Danske Spejderkorps bygger på spejderidéen som består af tre dele: de internationale spejderprincipper, spejderloven og spejdermetoden. Alle tre dele skal indgå når vi laver aktiviteter. Det er nemlig ikke målet i sig selv at lave bål, binde knob og bygge køkkenborde, disse ting er blot vejen til målet. Når vi er opmærksomme på det laver vi spejderarbejde og ikke bare friluftsliv.

LÆS OGSÅ:

Spejderidéen –
i sin helhed (til ledere)

Spejderidéen – også for dit
barn (til forældre)

En rejse til Spejderidéen
(til nye ledere)

Vores Spejderidé
(til de store spejdere)

Endelig landet (spil til de
små spejdere)

LÆS OGSÅ:

Spejdermetoden i praksis

Kvalitet i spejderarbejdet

Spejderprincipperne

Spejderprincipperne er formuleret af WAGGGS og WOSM og direkte oversat lyder de:

- Pligten mod Gud (det åndelige element).
- Pligten mod andre.
- Pligten mod en selv.

Spejderloven

Spejderloven lyder:

Den der er med i spejdernes fællesskab lover at gøre sit bedste for:

- at finde sin egen tro og have respekt for andres
- at værne om naturen
- at være en god kammerat
- at være hensynsfuld og hjælpe andre
- at være til at stole på
- at høre andres meninger og danne sine egne
- at tage medansvar i familie og samfund.

Spejderprincipperne kan være svære at håndtere for de yngre aldersgrupper, men spejderloven kan man arbejde med på alle niveauer, for den udvikler børnene fra afhængighed til selvstændighed og fra selvoptagethed til ansvarlighed.

Spejdermetoden

Spejdermetoden er den måde vi arbejder på. Det er en samlet pædagogik som beskriver spejdernes aktiviteter, arbejdsform og den måde arbejdet bliver ledet på. Man kan se vores metoder i de aktiviteter vi laver. Når vi laver pionering, arbejder spejderne i patruljer som er en vigtig metode. Det vigtigste er ikke hvad vi laver, men hvordan vi gør det. Det er det spejdermetoden går ud på. Spejdermetoden består af 8 elementer:

- Oplevelser
- Learning by doing
- Patruljeliv
- Friluftsliv
- Værdier
- Medbestemmelse og ansvarlighed
- Aktiviteter og færdigheder
- Samfundsliv.

Oplevelser

De yngste spejdere skal have nye og spændende oplevelser i trygge rammer. En oplevelse kan være alt fra en tur i skoven, hvor vi finder

et mærkeligt insekt, til en festlig fantasiramme på weekendturen. For de større spejdere er en del af oplevelsen at blive udfordret, men store forsamlinger af spejdere som på Blå Sommer kan også være en kæmpe oplevelse.

Learning by doing

De mindre spejdere leger mange færdigheder ind, hvilket egentlig vil sige "learning by playing". Når børnene bliver ældre, kan du kaste dem ud på dybere vand og lade dem afprøve tingene uden instruktion. Nogle gange vil det lykkes for dem og blive "learning by doing", andre gange vil det mere blive "learning by suffering" eller "learning by burning". Uanset udfaldet lærer spejderne af deres erfaringer. For det er nemmere at huske noget man selv har prøvet, end ting man kun har set eller hørt.

Patuljeliv

Når man tænker tilbage på sit spejderliv er det ofte de dejlige timer og oplevelser i patruljen som man husker bedst. En patrulje består af 4-8 børn og er en vigtig del af spejderlivet.

Fordelen ved patruljer er:

- Større mulighed for at opleve sig selv som vigtig og nødvendig.
- Lettere at overskue både for den voksne leder og spejderne.
- Lettere for en ny spejder at føle sig tryk.
- Lettere at lære at respektere hinanden og gøre brug af forskellighederne.
- Lettere at være med til at planlægge og få indflydelse.

En anden vigtig del af patruljesystemet er at børn leder børn. Patruljelederen får gradvist større ansvar og bliver trænet i selv at lede. Som voksen leder kan du vinde meget ved at uddelegere instruktionsopgaver til spejderne. Dette gælder alle aldersklasser, da spejderne ofte er bedre til at de instruere hinanden end du er som leder. De yngste grene kan have patruljetid, hvor patruljen skal vælge mellem tre ting og skal blive enige om hvilken ting de vil lave. Senere kan patruljen ved hvert møde få en halv time som de selv skal planlægge, mens de ældste planlægger alle patruljemøder selv.

Friluftsliv

Friluftsliv bør være rammen om det meste spejderarbejde. Men friluftsliv er mere end udendørs møder; det er at bruge naturen som en aktiv del af mødet. Det kan fx være at løfte en sten og undersøge hvad der ligger under den, eller at besøge det samme træ år efter år og se hvordan det udvikler sig. I de yngre grene kan du bruge et dødt træ til mange aktiviteter: I kan bygge huler af det, se hvad der er under barken og endelig bruge det til madlavningen over bål om aftenen. I de større grene bliver friluftslivet en stor del af turene når spejderne tager på primitiv hejk hvor de bygger bivuaker af grene og skal leve af det de finder.

Spejderting

Når spejderne skal lære at lytte til hinanden og diskutere noget er et spejderting med særlige regler en god metode.

Man sætter sig måske i en rundkreds, og kun den der har "talestokken" (fx en stor ske), må sige noget. Når han eller hun er færdig, sendes stokken videre til en der har markeret at han eller hun gerne vil sige noget. Tinget kan også bruges til at løse en eventuel konflikt i en patrulje.

Værdier

Spejderarbejdet adskiller sig fra mange andre fritidsaktiviteter ved at være værdibaseret. De grundlæggende værdier i Det Danske Spejderkorps udtrykkes i ordene kammeratskab, ansvar, friluftsliv, sjov og udfordring.

Værdierne styrer den måde vi handler på – det er ikke for sjov at spejdere er kendt for at hjælpe gamle damer over gaden! I dag hjælper spejdere stadig hinanden, men på en anden måde. Vi tager ansvar, hjælper hinanden og arbejder med kammeratskab, så vi undgår mobning og får plads til alle.

Medbestemmelse og ansvarlighed

Hvis du bruger medbestemmelse og ansvarlighed i de daglige møder og på ture, bliver dit lederliv meget nemmere. Hvis du giver spejderne medbestemmelse, kan du forvente større ansvarlighed og bedre forståelse for meningen bag de aktiviteter I laver. Det gælder helt ned i de yngste grene, men er mest udtalt hos de lidt ældre.

Du skal dog være opmærksom på ikke at uddelegere større ansvar end børnene kan leve op til. Men ofte kan de klare mere end du tror, og meget mere end deres forældre tror!

Samfundsliv

Samfundsliv er når spejderne tager del i det samfund de har lige omkring sig eller arbejder med den store verden. De yngste arbejder med det nære, fx familien, eller leger at de er i fremmede lande. De store kan behandle vanskelige og aktuelle globale problemstillinger eller politiske spørgsmål.

Du kan opfordre de yngste grene til at være gode kammerater og til at hjælpe til derhjemme. De kan også gå en tur i skoven og samle affald. De ældre grene kan dele juledekorationer ud på det lokale plejehjem eller deltage i skolens elevråd. Det er også samfundsliv hvis spejderne lærer førstehjælp og kan hjælpe til ved en ulykke.

Aktiviteter og færdigheder

Alle afdelinger kan arbejde med de samme aktiviteter og færdigheder. Men jo ældre børnene bliver, jo sværere bliver aktiviteterne. Aktiviteter og færdigheder adskiller sig fra de andre syv elementer i spejdermetoden ved at være det man gør. De andre beskriver måden man gør tingene på. Hvis I fx skal bygge en lejrlads op, kan de yngste lave brændeskjul, mens de ældste bygger køkkenbordet. Der skal helst være en rød tråd i de aktiviteter du laver med spejderne, så de oplever en udvikling igennem spejdertiden. Det er nødvendigt at koordinere dette med lederne i de andre afdelinger. Udvikling af færdigheder opbygger spejderens selvtillid, så han eller hun får mod på større udfordringer og tager sin del af ansvaret.

Praktisk kunnen

Nu har du fået den teoretiske baggrund for de aktiviteter vi laver med spejderne. Men hvordan får du brugt den i praksis?

Det er vigtigt at du og de andre ledere planlægger møderne godt og sørger for at de er afvekslende, så spejderne bliver ved at synes at det er sjovt.

Der er hjælp og inspiration at hente mange steder – man behøver ikke nødvendigvis starte fra bunden ved hvert møde.

Spejderne er vigtige samarbejdspartnere når man skal finde ud af om en aktivitet har været god eller ej, og deres forældre er også vigtige i det daglige arbejde. Husk at betragte dem som en ressource.

Mødeplanlægning

Når I skal til at planlægge møder i afdelingsledelsen, er det en god idé først at afklare mål og midler:

- Hvad vil vi gerne opnå med møderne/turene? (Mål)
- Hvordan vil vi gerne opnå det? (Middel)

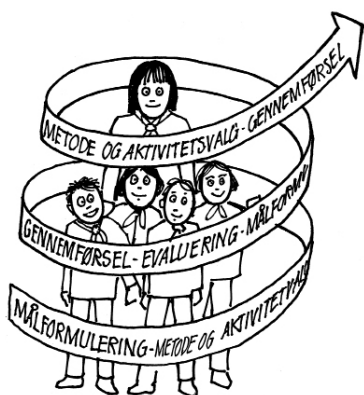
Det er vigtigt, fordi spejderarbejdet er et idébetonet arbejde med overordnede mål fastlagt af Det Danske Spejderkorps og i de internationale principper for spejderarbejde. I har sikkert forskellig stil, holdninger, ønsker og mål, og disse ting må I afklare sammen.

Husk også at evaluere jeres møder og ture. Det er den bedste måde at udvikle jer selv og møderne på. Se mere på side 34.

Det er en god idé at starte med en grovplanlægning 6-12 måneder frem. Typen af aktiviteter vil ofte være præget af årstiden, og det kan fx være smart at tage højde for hvornår mørket falder på. Det kan være svært at forestille sig at det nogensinde bliver mørkt og koldt igen når man sidder og planlægger en varm augustaften.

Måske beslutter I at perioden skal bruges til spejderfærdigheder og natur fordi det er forår og sommerlejren nærmer sig.

Så laver I fx en tremånedersplan:

April:	Maj:	Juni:
<ul style="list-style-type: none"> • Kort og kompas (kortsignaturer) • Weekendtur • Kort og kompas (kompas) • Kort og kompas (O-løb) 	<ul style="list-style-type: none"> • Lejrarbejde (slå telt op) • Lejrarbejde (bygge køkkenbord) • Lejrarbejde (grave bålplads) • Divisionsweekend • Natur 	<ul style="list-style-type: none"> • Natur (Naturfærdselsregler) • Natur (Pejleløb i skoven) • Bål, snobrød, hygge • Sommerferie, sommerlejr

Tid	Aktivitet	Materialer	Ansvarlig
10 min.	Startceremoni	Flag	Helle
15 min.	Leg: MatadorMix	Stole	Bent
15 min.	Kompassets indretning	Kompas	Bent
35 min.	Øve brug af kompas - ved at lave figurer af snor efter retning	Kompas, snor, pløkke	Helle
5 min.	Afslutningsceremoni		Bent

Husk at få weekendarrangementer og andre ture/møder som gruppens og divisionens arrangementer med i planlægningen. Ofte vil det være oplagt at bruge møderne til at forberede sig til fælles arrangementer, hvad enten det gælder Skt. Georgsdag, Tænkedag eller divisionsturneringen. Som leder er det oplagt for dig at lade spejderne i troppen arbejde med det samme emne på deres patruljemøder som på det månedlige tropsmøde.

Når grovplanlægningen er på plads, skal I detailplanlægge de enkelte møder. Sørg for at hvert møde bliver en blanding af at sidde stille og at røre sig, at lære noget nyt og at øve noget kendt, at være ude og inde, synge og lege. De ældste spejdere har også behov for at lege. Husk de faste elementer. De fleste grene har nogle start- og slutceremonier såsom at hejse flaget til start og synge "Spejderbror" til slut. Detailplanlægningen bliver nemmest hvis I laver et mødeplanlægningsskema. Så bliver I ikke i tvivl om hvem der står for hvad, og I får overblik over om planen er realistisk. **Se eksempel forrige side.**

Det kan være nødvendigt at uddybe de forskellige aktiviteter. Se også "Forløb"-hæfterne, hvor denne metode er brugt.

Idégenerering

Nogle mennesker ryster den ene idé efter den anden ud af ærmet, men de fleste af os skal arbejde på at få nye og spændende idéer. Heldigvis findes der en del metoder der kan hjælpe dig. De fleste metoder kræver at man er flere, så man kan bygge videre på hinandens idéer og til sidst finde frem til den bedste.

Du kan idégenerere med dine medledere, men i høj grad også med spejderne. For dem er det sværeste tit ikke at få idéerne, men at få dem omsat til et realistisk projekt.

Før I begynder at idégenerere, bør I definere nogle rammer. Det kunne fx være at det skal foregå på en søndag og at flamingo skal indgå på en eller anden måde. I må bare ikke lade disse rammer

styre idéerne for meget i starten – gem det til sorteringen. Idégenereringen foregår i tre faser:

1. Idéerne fås.

Det gælder om at få så mange idéer som muligt, og i denne fase må der ikke sorteres. Skriv alt ned.

2. Idéerne udvikles.

Man kigger på mulighederne i de enkelte idéer: kan de gøres større, længere, sjovere osv.?

3. Idéerne sorteres.

Denne fase er den sværeste, specielt hvis der er kommet mange gode idéer frem. Kig konstruktivt på hver enkelt idé og undersøg om rammerne er i orden (Kan det foregå en søndag? Er der flamingo med?). Når I har sorteret i dem og der er flere idéer tilbage, holder I fx en afstemning, så den idé der får flest stemmer, bliver valgt. Men husk at gemme de andre idéer; de kan bruges en anden gang.

Metoder til idégenerering:

Brainstorming

- God til at få mange idéer med
- Bedst til ældre spejdere
- Materialer: papir og blyant.

Start med at finde et tema for hvad I skal idégenerere på. Aftal så hvor lang tid I vil idégenere. I starter med at skrive eller sige alle de ting I kommer til at tænke på i forbindelse med jeres tema. Det er vigtigt at alle idéerne bliver registreret uden at blive kommenteret eller kritiseret.

Vendespil

- God til at få mange idéer med
- God til alle grene - også de mindste
- Materialer: en masse forskellige ting eller billeder af ting.

Start med at finde et tema. Aftal så hvor lang tid I vil bruge. Én starter med finde to billeder/ting og skal så få en idé ud fra dem. Når idéen er blevet beskrevet, bliver tingene/billederne lagt tilbage igen og det er den næstes tur.

Stafetmetoden

God til at få mange idéer

Bedst til de ældste spejdere

Materialer: et stykke papir og kuglepen pr spejder.

Start med at finde et tema. Skriv det øverst på papiret. Alle skriver nu et ord som de forbinder med det ord der er skrevet på toppen. Man folder nu det øverste ord væk, så kun det man lige har skrevet kan læses og sender papiret videre til næste, som nu skal tænke på et nyt ord.

Tegn og gæt

- God til at få mange idéer
- Bedst til ældre spejdere
- Materialer: papir og blyant og nogle forskellige ting

Start med at finde et tema. Aftal så hvor lang tid I vil idégenere/lege tegn og gæt.

Man starter med at tage en ting/ kort fra bunken og skal tegne sin idé ud fra tingen. Folk skal nu gætte hvilken idé man har fået. Og alle idéerne bliver skrevet ned – også dem som bare er gæt. Når man har gættet idéen, er det den næstes tur.

En idé bliver til flere

- God til at videre udvikle en idé
- God til alle spejdere
- Materialer: papir og blyant.

Man tager en idé som man synes godt om. Denne idé skal udvikles så den bliver bedre. Den udvikles ved at man tager nogle punkter som man så udvikler idéen efter.

Idéen...

- gøres stor
- gøres lille
- gøres omvendt
- gøres inde
- gøres ude
- gøres som i gamle dage
- gøres som i nutiden
- gøres som i fremtiden.

Kritik, utopi og realitet

- God til at få flere sider af sin idé
- God til de største spejdere
- Materialer: papir og blyant.

Metoden er tredelt. Start med at tage en af de idéer I vil afprøve.

I første fase kritiserer man den. Alle kritikpunkter skrives ned i punktform. I anden fase tænker man utopisk. Man tager alle kritikpunkterne og forestiller sig hvordan disse punkter kan forbedres. Man må gerne tænke urealistisk i denne fase.

I den sidste fase skal man tænke realistisk – hvilke ting kan lade sig gøre og hvordan.

Skraldespanden, skattekisten og skyen

- God til at sortere idéer
- God til alle spejdere
- Materialer: et stort stykke papir hvorpå der er tegnet en skattekiste, en sky og en skraldespand.

Man tager nu alle de idéer man har fået og sorterer dem.

- Skraldespanden står for de idéer som bare er noget skidt, og skal skrottes.
- Skyen står for de idéer som er gode, men som ikke kan bruges lige nu. Idéerne kan være alt for store, for underlige eller noget helt andet.
- Skattekisten står for den idé som kan bruges her og nu.

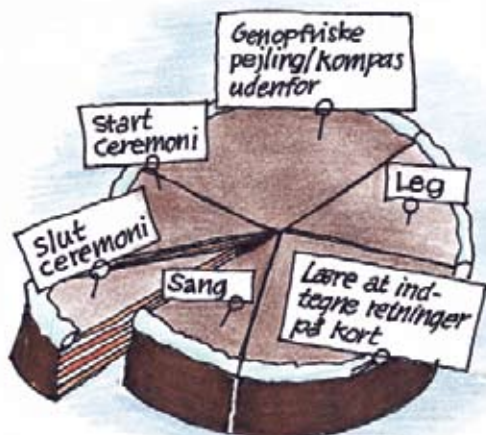
Skriv fx alle idéerne på post-it lapper, så I kan fordele idéerne imellem de tre områder.

Mødeformer

Møder behøver ikke at foregå efter den samme skabelon. Du kan bygge dine møder op på forskellige måder.

Lagkagemødet

Består af forskellige dele der sammensættes til et spændende og varieret program. Sørg for at mødet veksler mellem stillesiddende og fysisk aktive elementer. Læg sange og lege ind imellem dele der træner gamle færdigheder eller indlærer nye.

Basemødet

Består af forskellige steder (baser) hvor deltagerne gennemfører forskellige aktiviteter. Antallet og varigheden af baserne afhænger af hvor mange spejdere og ledere der er, samt af indholdet af baserne.

Alle patruljerne skifter mellem baserne, så alle får prøvet alle aktiviteter. Indholdet af baserne kan enten være helt uafhængige af hinanden eller have en fælles overskrift.

Temamøde/ Fantasiramme

Et eller flere møder, eventuelt kombineret med en tur, der bygges op om et fælles emne. Emnet belyses på flere måder, så aktivitetstyperne veksler.

Temaet kan være virkelighedsnært som fx ild, luft og vand, mens fantasirammer typisk vil være et eventyr eller en eventyrperson, en bog eller en film, en tegneserie, et folkeslag, en historisk tid, en rejse eller lignende.

Fantasirammer giver spejderne mulighed for at opleve vores værdier gennem leg og indlevelse. Overvej derfor hvilke værdier der ligger i den fantasiramme du vælger. Start med at finde målet for fantasirammen, og vælg herefter rammen.

Forløb

En række møder og en afslutning bygget op omkring en fælles idé. Ved afslutningen skal spejderne bruge det de har lært på møderne.

Byg møderne op om planlægningsspiralen: målsætning – planlægning – gennemførelse – evaluering.

Når I har bestemt hvor mange møder og ture I vil bruge på forløbet, kan aktiviteterne fordeles. Husk at være realistiske med hensyn til hvor meget I kan nå, og husk at lave forskellige ting på hvert møde. Brug planlægningskemaet.

Specielt spejderne fra ti år og opefter kan inddrages i hele processen med målsætning, planlægning, gennemførelse og evaluering.

Turplanlægning

Du vil hurtigt opdage at ture og lejre er noget af det sjoveste ved at være spejder! Her får vi rigtig mulighed for at dyrke friluftsliv, og har bedre mulighed for at fordybe os i aktiviteterne.

En tur hvor alt går galt fordi man ikke har fået planlagt den ordentligt, er måske morsom året efter – men ikke når man står midt i det. God planlægning er vigtig, så vælg en ramme for turen og grovplanlæg.

Du kan planlægge selve indholdet af turen og lægge det i skema akkurat ligesom til møderne – skemaerne bliver bare lidt længere. Se eksempler i "Forløb"-hæftet til din aldersgruppe.

Derudover er der en række ting du skal være opmærksom på når I skal på tur.

Fastlæggelse af tidspunkt

Giv spejderne og deres forældre besked i god tid. Så er der større chance for at mange kan komme med.

SAMVÆR PÅ TURE

Ture er en god mulighed for at være meget sammen med spejderne. Det giver begge parter glæde at være sammen og opleve tingene sammen.

Hjemve

Hjemve er ofte et problem hos de yngre spejdere. Det er ikke altid de selv siger de har hjemve, men har måske ondt i maven eller hovedet. Der er ikke nogen kur mod hjemve, men vær opmærksom på de spejdere der har det. Sørg for at få dem draget ind i aktiviteterne, eller giv dem mulighed for at hvile sig, hvis det specielt er et problem når de er trætte. Hjemve skal ikke ignoreres, men ofte kan en god snak med spejderen, blandt andet om alle de sjove ting vi skal lave i morgen, være nok til at undgå at få dem afhentet.

Hytte/ lejrpladsreservation

Reservér i god tid, så der ikke bliver optaget der hvor I gerne vil hen. Hvis I skal på sommerlejr, er det en god idé at lederne besøger stedet på forhånd, så I kender området.

Brænde/rafter

Undersøg om der skal forudbestilles eller kan samles på stedet.

Bål

Undersøg om der må der tændes bål og graves bålpladser, eller om der er faste bålpladser.

Toiletforhold

Undersøg om der er toiletter på stedet, eller om I skal medbringe spande.

Tilladelser

Færdsel i naturen kræver ofte tilladelse. Vær sikker på at I har det.

Drikkevand

Undersøg hvor drikkevandet skal hentes.

Materiel

Tjek at jeres materiel er i orden. Det er ikke rart at mangle en teltstang.

Transport

Alt efter hvor langt I skal og hvilken alder spejderne har, kan man vælge at gå, cykle, køre med tog eller bus, eller blive kørt af forældrene.

Hvis det sidste er tilfældet, så fordel børnene i de biler I har til rådighed. Der er ingen grund til at belaste vejene med flere biler end nødvendigt.

Hjælp

Undersøg hvor nærmeste lægehus er, medbring førstehjælpskasse og abonnementsnummer på Falck. Hvis I ikke har mobiltelefoner med, så undersøg hvor nærmeste telefon er. Sørg for at børnene medbringer deres sygesikringsbevis.

Indkøb

Hvis I skal på weekendtur, så køb ind dagen før. Skal I på sommerlejr må I undersøge indkøbsmulighederne. Kan varerne blive bragt ud?

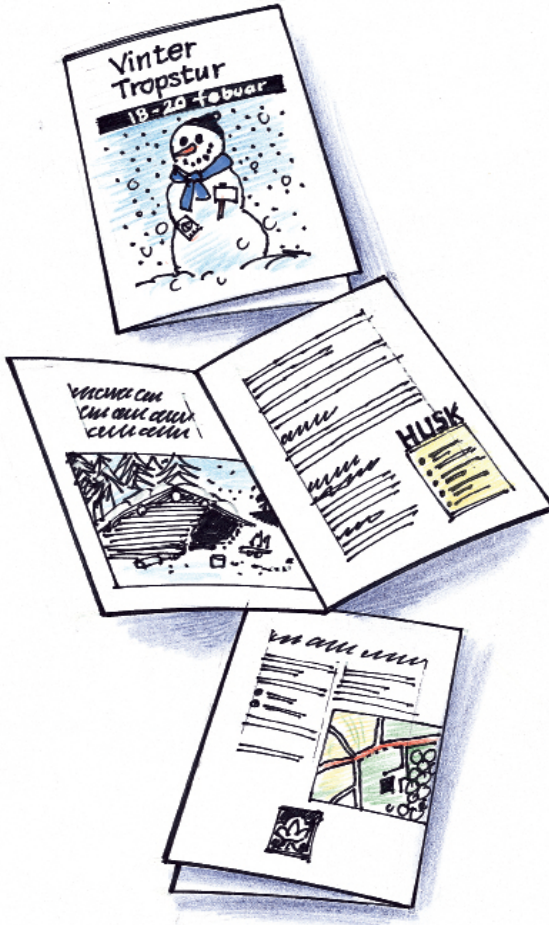
EN GOD TUR

Man kan hurtigt finde ud af om man har planlagt en god tur. Kig på programmet og se om du hellere ville med som deltager end som leder!

Indbydelse

Indbydelsen skal ud i god tid, så spejderne får tid til at melde tilbage. På indbydelsen skal der stå lidt om hvad der skal foregå, hvor I skal hen, hvornår, hvad de skal have med og hvordan I kommer derhen. Husk tilmeldingsfrist, mødetid og sted samt sluttid og sted.

Sådan en indbydelse kan fx se således ud:

At motivere

Når det handler om at motivere spejderne, er der nogle af dine medlemmer der bare kan det, mens andre har sværere ved det. Det betyder ikke nødvendigvis at de er bedre spejderledere – de har bare et talent, så de lettere får spejderne med på løjerne. Men hvad er det de gør?

Begejstring – Det er det primære. Du skal være begejstret sammen med spejderne, nyde det de laver og lege med dem.

Forberedelse – Vær forberedt på mødet, find materialerne på forhånd så du kan koncentrere dig om spejderne når mødet er i gang.

God forberedelse er måske ikke nok til at motivere spejderne. Men det er et stort skridt på vejen hvis du selv synes at du har planlagt verdens bedste møde.

En vigtig del af spejderarbejdet er at motivere spejderne til at kunne selv. Hvis du viser spejderne tillid, og giver udtryk for at du tror på, at de kan klare tingene selv – ja så kan de meget mere end de selv tror. Kunsten består i at holde fingrene væk, og lade spejderne prøve selv. Men støt op med gode råd og vejledning når der er behov for det, så spejderne ikke føler sig forladt.

At evaluere

Når I evaluerer, kigger I på det I har lavet; både fejlene og de ting som gik godt. Det er den bedste måde at udvikle jer selv og møderne på. Men husk at bruge resultatet fra evalueringen, næste gang du går i gang med et lignende forløb. Ellers nytter det ikke noget at evaluere.

Der er forskellige måder at evaluere på. Du kan evaluere på forskellige dele af en tur, på hele mødet eller en helt tredje ting. Du skal ikke kun evaluere med dine medledere, men i højere grad med spejderne. De ved om det har været et godt møde eller tur.

Der er udviklet mange metoder som hver har sine styrker og målgruppe og som evaluerer mere eller mindre i dybden.

Med tiden finder du de metoder som virker for dig og dine spejdere. Og husk at selvom spejderne synes at det har været skidt, kan de hjælpe dig med idéer til at gøre møderne bedre gennem evalueringen.

Afprøv nogle stykker og find den metode som passer dig og dine spejdere.

Pindsvineevaluering

- god til at få overblik over hvad flertallet mener
- god til de små
- materiale: en klump mudder eller andet, der kan stikkes pinde i – fem pinde pr spejder.

Pindsvinet uden pigge repræsenterer det I vil evaluere. I vil fx finde ud af hvor sjov aktiviteten var. Hver spejder skal nu placere 1-5 pinde alt efter hvor sjovt vedkommende synes det har været. Bagefter snakker I om hvorfor den har fået mange eller få pigge. Derefter går I videre til næste evalueringspunkt.

3D-evaluering

- god til at få mange spejdere igennem, samtidig med at man kan se hvad den enkelte spejder mener
- bedst til de store
- materiale: to stykker tov.

Læg tovværket som en x- og y-akse. Spejderne får nu et spørgsmål som de skal besvare ved at gå ud ad x-aksen. Bagefter stilles et andet spørgsmål, og spejderne bevæger sig op ad y-aksen. Til sidst stilles et spørgsmål, hvor spejderne skal evaluere ved hjælp af sin egen højde (sidde på knæ/stå på tå) = z-aksen. Det kan være svært at aflæse evalueringen helt præcist, men man kan altid spørge spejderne hvorfor de står hvor de gør.

TIP

Se flere metoder i de forskellige del af arbejdsstoffet og på spejder.dk/aktivitet

Slikevalueringen

- God til at få spejderne til at sige deres mening
- God til alle
- Materialer: slik.

Hver gang en spejder har sagt sin mening, kan vedkommende tage et stykke slik. Sørg for at der er en som holder spejderne fast i evalueringsemnet.

Arbejdsstof

Som ny leder kan du finde inspiration til gode møder og ture mange steder, men først og fremmest i arbejdsstoffet.

Ud over **Lederintro**, er der:

Forløb-hæfterne der indeholder grydeklare møder både til den nye leder og til den erfarne leder der ikke har tid til at udvikle en idé selv. Der er møder til alle aldersklasser.

Færdighedshæfterne giver instruktion i forskellige konkrete emner så både du selv og spejderne får glæde af det. Nogle af titlerne er **Værktøj**, **Førstehjælp**, **Kommunikation**, **Klar dig selv**, **Natur og miljø**, **Rafter og tovværk** og **Kogekunst på lejr**.

På dds.dk/arbejdsstof og dds.dk/aktivitet har ledere og spejdere samlet alle mulige idéer som de har udviklet, i en database. Du bør også bidrage med dine bedste aktiviteter og projekter.

Lederbogen går meget mere i dybden med de emner som er omtalt i denne lille bog.

PL-intro er vejledning til patruljeledere hos de ældste spejdere.

KL-intro er vejledning til klanledere.

Lommebøger til de forskellige aldersklasser der er god at have i spejderlommen.

Måske har I noget af det tidligere arbejdsstof liggende et sted i hytten. Det kan du også kigge i. Tag det du kan bruge, og byg videre på det eller lav det lidt om så det passer til tiden og dine spejdere.

Desuden kan det anbefales at kigge i **Spejderlex**, **Mariehønen** (naturaktiviteter), **Nu skal vi ud** (naturaktiviteter), **Fortælletræet** (historier der udtrykker vores værdier hovedsagligt for de yngste), **Spejdermetoden i praksis**, **Spejderidéen – i sin helhed**, **I bevægelse – en bog om spejderledelse**, **Rygsækken** og **Overlevelsespakken**, der alle enten kan downloades fra Det Danske Spejderkorps' hjemmeside, bestilles på korpskontoret eller købes i Spejder Sport. På korpskontoret kan du også bestille de forskellige faktablade som korpset har udgivet. Disse behandler nogle af de svære emner som alkohol, rygning, tro og seksuelt misbrug af børn.

Korpsets hjemmeside dds.dk er et godt sted at følge med, ligesom lederbladet "Broen", som kommer til dig med posten. "Spejdersnus" er et blad til de yngste spejdere, mens "Track" er til de ældste. Spejderne og seniorerne har deres egne hjemmesider på spejder.dk og seniorsite.dk.

Kontakt til forældrene

Som leder er du bindeled mellem gruppen og forældrene, og du har et stort ansvar for at få samarbejdet til at fungere. En god og positiv forældrekontakt og opbakning er nyttig for spejderarbejdet.

Når en spejder melder sig ind, kan I udlevere en lille informationspakke med oplysninger om det at være spejder, om gruppen osv.

Giv dig tid til at snakke med forældrene før og efter møderne, hold eventuelt et forældremøde en gang om året (fx i forbindelse med afhentning fra sommerlejren), lav en weekend i gruppen hvor forældrene er inviteret med, og brug grupperådsmødet til at fortælle hvad I laver og hvad det betyder for børnenes udvikling.

Giv rigelig information om ture og lejre. De fleste grupper har et gruppeblad hvor du kan give megen information, men børnene får ofte mange sedler med hjem. Du kan med fordel sende mange af den slags oplysninger ud som e-mail eller SMS – så når sedlerne heller ikke at blive væk på vejen hjem.

Udvikling

Når du starter som ny leder, kan du godt føle dig lidt alene – men der er masser af muligheder for at hente hjælp og idéer i Det Danske Spejderkorps. Som spejderleder indgår du i mange netværk, fra grenen til gruppen, divisionen og korpset. De kan alle bidrage til din udvikling som leder og menneske. I dette afsnit bliver du præsenteret for nogen af de muligheder du har for at udvikle dig som leder. Du tænker måske, "hvorforskal jeg udvikle mig som leder?"

Men spejderlederens opgave er at hjælpe børn og unge til at udvikle sig. For at kunne det, må man også selv udvikle sig. Og udviklingen kommer en til gode både i spejderarbejdet, og i ens liv uden for.

Den sidste og vigtigste grund til at udvikle sig er hverken pædagogisk eller politisk: Man har det sjovt og får gode oplevelser med på vejen.

Hvordan kommer jeg videre i mit forløb?

Grenen og gruppen

Grenen og gruppen er det første sted du møder som ny leder. Her lærer du organisationen at kende og lærer dens opbygning, formål, værdier og metoder. Men når du har klaret det praktiske: mødt de børn du skal være leder for og er stødt på deres arbejdsstof, rejser der sig et langt sværere spørgsmål:

- Hvordan er man leder?
- Hvordan planlægger man?
- Hvordan udfører man det man har planlagt?
- Hvilke metoder anvender man?
- Hvilke metoder anvender man hvornår?
- Hvordan bliver man ikke bare leder, men en god leder?

Du lærer meget gennem learning by doing. Du ser hvordan dine medledere gør tingene og arbejder sammen med dem. Desuden kan du få svar på mange af spørgsmålene i dette hæfte eller i andet af korpsets materiale. Men det er ikke nok at gå i mesterlære hos de mere erfarne ledere. Du får det bedste spejderarbejde gennem en stadig udvikling af metoder og aktiviteter. At være spejder indebærer alle muligheder for at udvikle sig – både for børn, unge og ledere.

Udviklingsprocessen

Når du udvikler dig som leder, gennemgår du en stadig proces der består af faserne:

- Bevidstgørelse
- Analyse
- Handling
- Bevidstgørelse.

I første fase bliver du bevidst om den nuværende situation. Som ny leder handler det i første omgang om at finde ud af hvad der foregår.

- Hvad sker der?
- Hvorfor sker det?
- Hvordan sker det?

Efter et stykke tid kommer du så meget ovenpå at du kan begynde at sætte dig mål med spejderarbejdet. Så skal du analysere det du observerede i første fase.

- Bliver målet nået?

- Hvis ikke, hvorfor ikke?
- Hvad er rigtig godt?
- Hvad kan gøres bedre?

Nu skal du forsøge at finde ud af hvad du kan gøre anderledes næste gang. Du ændrer dine handlinger og analyserer ændringen, hvilket måske fører til nye handlinger. Analysen kan være:

- Har indsatsen hjulpet?
- Hvad er den nye situation?
- Hvad sker der?
- Hvorfor sker det?
- Hvordan sker det?

Din analyse baner vejen for nye handlinger der tilsammen gør dit spejderarbejde meget bedre.

Denne proces sker mere eller mindre ubevidst hos alle. Men du bliver opmærksom på mange flere facetter hvis du gør det til en bevidst handling. Det kan du læse mere om i papirerne "Kvalitet i Spejderarbejdet" som kan rekvireres på korpskontoret.

Evaluer møderne med de andre ledere eller bare på vej hjem efter mødet. Brug dine medledere som medspillere. Når I diskuterer ovennævnte spørgsmål, får I belyst situationen meget bedre end hvis du gør det alene. I begyndelsen kan det måske være svært at skulle diskutere et møde med ledere der er meget mere erfarne end du selv. Men husk at de også udvikler sig selvom de har været ledere i mange år, og måske kan netop dit perspektiv bidrage til deres udvikling.

Der findes forskellige metoder til evaluering, nogen af dem er beskrevet tidligere i dette hæfte. Uanset hvilken fremgangsmåde du bruger, skal du huske at benytte principperne bag Bedstemors lov:

Start med at pege på tre ting som modtageren gør godt og som denne bør fortsætte med eller fokusere på.

Kom dernæst med en præcis udfordring, så din medleder forstår hvad problemet er, og hvordan han eller hun kan ændre på det.

Vær sikker på at evalueringen er konstruktiv – det vil sige at det nytter kun at omtale ting som det er muligt gøre anderledes.

Ledersamtalen

Et andet middel til udvikling af dig som leder er ledersamtalen.

Under ledersamtalen snakker du med din gruppeleder om nuværende og kommende arbejdsområder og -opgaver, uddannelsesbehov, behov for rotation m.m. Formålet med

BEDSTEMORS LOV

I Bedstemors øjne er du altid dejlig, uanset hvad du gør. Det vigtigste i Bedstemors lov er at rose.

ledersamtalen er at afdække dine styrker, ressourcer og udviklingsønsker som leder.

Temaerne i ledersamtalen kan være:

- Dine nuværende opgaver
- Dine fremtidige arbejdsopgaver og mål
- Uddannelses- og udviklingsbehov/-muligheder
- Trivsel og samarbejde.

Mesterlære – mentorfunktion

En del af din grunduddannelse består af jobtræning. For at du kan komme godt i gang som leder, kommer du med i en mentorordning i den afdeling, hvor du skal være leder eller assistent.

En del af jobtræningen handler om at afklare dine forventninger. Hvad forventes det at du bidrager med som leder i afdelingen, hvilket ansvar får du over for børn, forældre, de andre ledere i afdelingen og i gruppen?

Ud over lederne i gruppen er det en god idé at dyrke det naturlige netværk du får foræret som leder: forældrene til børnene i gruppen, de andre ledere i divisionen, dem man er på kursus med osv. Hvis du udnytter disse netværk, kan du få hjælp til alverdens ting, få inspiration og videregive det du selv har lært.

Divisionen

Når du har fået en god fornemmelse af hvordan I gør tingene i din gruppe, er du ved at være klar til at få nye input udefra. Det første sted du kan møde andre ledere uden for gruppen, er i divisionen. Grupperne i Det Danske Spejderkorps er organiseret i en række divisioner. En division er ledet af en divisionsledelse, der som minimum består af seks personer. Divisionerne laver arrangementer for spejderne i området og arrangerer møder for grenlederne. Her planlægger man fællesarrangementer og hører nyt fra korpset og divisionen. Men det vigtigste er at du får mulighed for at tale med andre ledere i samme situation som dig selv.

Du kan bruge divisionen på mange måder i det daglige spejderarbejde. I kan tage på ture og holde møder sammen med nabogruppen, I kan udveksle idéer med de andre ledere i divisionen eller lave fællesarrangementer om et emne der interesserer alle. Divisionen et godt sted at starte hvis du på et tidspunkt får overskud til nye udfordringer. Du kan blive medarrangør på et divisionsarrangement for din gren eller medlem af divisionsledelsen.

Korpset

Korpset støtter det daglige spejderarbejde gennem arbejdsstof og træning. Træning i Det Danske Spejderkorps er et tilbud til dig om at lære noget nyt. Igennem et kursus får du mulighed for at tilegne dig nye færdigheder, du får større forståelse for rammen og der vil være masser af muligheder for at møde andre ledere og udveksle erfaringer med dem.

Ungdomsuddannelse

Ungdomsuddannelsens kurser henvender sig til unge under 23 år. Kurserne er tilrettelagt efter de unge deltagere og tager udgangspunkt i de opgaver unge skal løse. Du vil opleve at spejdere der har været på kursus har fået en stor oplevelse og et øget engagement. Det er vigtigt at følge op på de unges kursusoplevelse hjemme i gruppen. Du skal som leder give plads til, at de kan afprøve de metoder og værktøjer, som de har lært på kurset.

Voksenuddannelse

Voksenuddannelsens kurser henvender sig til alle med et dagligt lederjob – både afdelingslederen i en gruppe og divisionschefen. Disse kurser giver idéer og metoder til det daglige spejderarbejde. Nogle kurser har fokus på metoder og færdigheder, andre på korpsets værdier eller din personlige udvikling.

Udvalget af kurser ændrer sig med efterspørgslen. Har du svært ved at finde ud af hvad der vil være det rigtige kursus for dig så spørg

dine medledere eller din gruppeleder til råds eller læs på dds.dk/traening. En ting er sikkert: Der vil være noget der passer dig og udvikler dig.

Som ny leder kan det måske virke utrygt at tage alene af sted på kursus. Men husk at alle kommer for at lære andre at kende og for at lære noget nyt. Kursusteamet har sikkert planlagt aktiviteter så I kan lære hinanden at kende. Hvis der er noget du er i tvivl om, kan du altid spørge kursusteamet.

En anden mulighed er at I tager flere af sted på samme kursus. Flere af korpsets kurser giver mulighed for dette, selvom I måske ikke har brug for at lære præcis de samme ting.

Kompetencer

Dit engagement i gruppen kan bruges til at få gode oplevelser og venner – men kan også gøre en forskel når du søger nyt arbejde eller uddannelse.

Foreninger er gode til at udvikle ansvarlighed, samarbejdsevner og kreativitet hos børn og voksne, og det er arbejdsmarkedet selvfølgelig opmærksomt på.

Hvis du vil vide mere om hvordan man kan bruge erfaringer fra foreningslivet, kan du rekvirere Dansk Ungdoms Fællesråds (DUFs) Kompetenceguide fra korpset.

Du kan også bede din gruppeleder om en udtalelse hvis du søger ind på en uddannelse eller søger job.

I G A N G

Nu er den væsentligste hindring for dig som ny leder dig selv! Spring ud i det, tag fat i dine medledere og aftal hvordan I kan blive bedre. Reflekter over tingene og find ud af hvad du har lyst til. Snak med andre spejderledere, prøv noget nyt, hold dig i gang og frem for alt:

Nyd det. Det er sjovt, spændende og udviklende at være spejderleder!

Udgivet af

Det Danske Spejderkorps 2006
Arsenalvej 10
1436 København K
32 64 00 50
dds.dk
dds@dds.dk

Skrevet af

Maj-Britt Andersen
Nanna Jensen
Kim Malchau
Gitte Kortbek Sandal

Sproglig bearbejdning

Mette Dissing Sandahl

Tegninger

Lars Engfred

Foto

Trine Abild Christensen, Christian S.
Hansen, Frederik Andreas Jørgensen,
Frederik Karndal, Henning Holm
Madsen, Gitte Kortbek Sandal,
Per Seitzberg, Per Therkildsen

Tryk og layout

Silkeborg Bogtryk

2. Oplag

2000

ISBN: 978-87-91923-11-1

Lederintro er en hjælp til dig der lige er begyndt som leder. Måske har du været spejder i mange år, men det er ikke en forudsætning.

Det Danske Spejderkorps er en del af en verdensomspændende bevægelse baseret på værdier. Her lærer du hvad det betyder og hvordan du kan bruge værdierne. Du får også hjælp til at planlægge og afholde møder, ture og lejre.

Lederintro slutter med din personlige udvikling. Udviklingen fortsætter i Lederbogen.

